

Het voornaamste doel van de OD was, de ordehandhaving na de bevrijding te gaan voorbereiden. Die voorbereidingen waren, doordat zij in het geheim getroffen werden, illegaal, maar hadden op zichzelf in zoverre met verzet niet te maken dat men er de bezetter geen enkele schade mee toebracht. Intussen hadden al Westerveld en Versteegh als nevendoelstelling aanvaard dat de OD in de laatste fase aan de bevrijdingsstrijd zou gaan deelnemen. Hier vloeide illegaal werk uit voort dat wel degelijk een verzetskarakter had. Hier en daar gingen OD'ers militaire inlichtingen verzamelen. Aan de top kwam men in contact met een van de spionagegroepen die door van Hamel opgericht was, de z.g. Inlichtingendienst of ID. Men ging wapens bijeenbrengen. De noodzaak van zelfbescherming vergde dat men persoonsbewijzen trachtte te bemachtigen en onderduikadressen zocht. Ook werd, nog onder Schimmelpenninck, een klein groepje opgericht om verraders te liquideren. Dat vergde contact met politiemannen die 'goed' waren en iets durfden, in Den Haag bijvoorbeeld met de inspecteurs F. J. Klijzing en A. L. J. E. M. Moonen; vooral Moonen betoonde zich zeer actief. Aan sabotage werd niet gedaan. Wij moeten de OD in deze periode dan ook wel blijven zien als een organisatie die de energie concentreerde op de naoorlogse ordehandhaving, gekoppeld aan de voorbereiding van een militaire inzet voorzover daar kort voor de bevrijding wapens voor beschikbaar zouden zijn.

Wat betekende dit nu in een stad als Amsterdam, een van de negentien gewesten die de OD telde?

Het betekende dat een soort voormobilisatie van het Nederlandse leger voorbereid werd. De stad werd in twintig wijken verdeeld, elk onder een wijkcommandant. Die wijken waren in vijf groepen met groepscommandanten samengevat (Centrum, Oost, Zuid, West en Noord). Naast die vijf groepen bestond een groep 'algemene reserve'; voorts waren er een 'weravingsbureau' en een 'registratiebureau' waar men de namen en adressen van NSB'ers en andere Duitsgezinden noteerde (die zou men bij de bevrijding allen in de Centrale Markthallen interneren) alsmede de namen en adressen van actieve communisten (tegen hen zou men slechts optreden als dat noodzakelijk was). Boven de groepscommandanten stond de commandant van het gewest Amsterdam met zijn chef-staf Six. De gewestelijke commandant en Six onderhielden geen direct contact met de groepscommandanten; daarvoor zorgde een verbindingsofficier, ir. J. A. van Heerde, een van de oprichters van het Legioen Oud-Frontstrijders. Bij hem kwamen alle gegevens als centraal punt terecht en het bureau waar hij dagelijks werkte: het kantoor van Publieke Werken op de Nieuwmarkt, werd het eigenlijke centrum van de organisatie. In elke wijk wilde men in eerste instantie ca. tweehonderd man bijeenbrengen om te zijner tijd